

Lapset
ja nuoret

JUNIOR GAMES

HISTORIIKKI

Sisällysluettelo

- 6 Junior Games pähkinäkuoressa
- 8 1980-luku: Koulut käynnistivät yhteiset kilpailut
- 10 Järjestäjän näkökulma: Petri Rissanen
- 12 1990-luku:
Nimet ja järjestämispaikat vaihtuvat, mutta homma etenee
- 18 Silminnäkökierrosta kertoma: kisakävijän tunnelmia
- 20 Kuuluisin nuorisokisailainen: Leo-Pekka Tähti
- 22 Elinikäisiä muistoja: Raisa Herpiö
- 24 2000-luku: Kilpailla vai osallistua?
- 26 Tärkeä alkusysäys uralle: Amanda Kotaja
- 28 2010-luku: Vakiintumisen aikaa
- 30 Opiskelijoiden korvaamaton rooli
- 32 Joukkue kuin yhtä perhettä: Tulisalon veljekset
- 34 Ympyrä sulkeutuu: Henry Manni

Julkaisija:
Suomen Paralympiakomitea

Ilmoitukset:
Printmix Oy
puh. 045 202 2265
www.printmix.fi

Taitto ja painatus:
Printmix Oy, Mika Trogen

Kuvat:
Lauri Jaakkola,
Paralympiakomitean arkisto

SUOMEN
PARALYMPIAKOMITEA

Junior Games pähkinäkuoressa

Erityiskoulujen olympialaiset, Nuorisokisat, Futuuri-nuorisokisat, Futuuri-SM-kisat, SM-nuorisokisat ja Junior Games.

Vammaisille ja erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille suunnatuilla kansallisilla urheilukilpailuilla on ehtinyt olla monta nimeä, mutta konsepti on säilynyt kutakuinkin samanlaisena. Kahdesti vuodessa – keväällä ja syksyllä – kokoonnutaan kilpailemaan ja viettämään aikaa yhdessä. Lajivalikoima vaihtelee siten, että keväällä pääasiassa uidaan ja pelataan pallopelejä, syksyllä puolestaan yleisurheillaan ja pelataan sokkopingistä.

Osallistujat ovat perinteisesti olleet erityiskoulujen oppilaita, sieltähän koko kisaperinne on saanut alkunsa, mutta maailman muuttuessa erityiskoulujen rooli on hieman pienentynyt alkuajoista.

– Yhteiskunta on muuttunut inklusiivisempaan suuntaan, ja yhä useampi vammaisen lapsi ja nuori käy koulua siellä missä muutkin. Silti edelleen suurin osa Junior Games -kisojen osallistujista tulee erityiskouluista ja -luokilta, sanoo Suomen Paralympiakomitean **Nina Peltonen**, joka vastasi Junior Games -kisojen toteutuksesta 2010-luvun loppupuolen ajan.

– Se on sinällään hienoa, mutta siihen liittyy myös yksi meidän kisajärjestäjien suurimmista haasteista: miten tavoittaa nykyistä paremmat yksittäiset, normaaliopetuksessa mukana olevat vammaiset lapset ja nuoret, joille tällainen matalan kynnyksen kisatapahtuma saattaisi olla merkittävä elämys ja kannustin tuleviin urheilu- ja liikuntaharrastuksiin, Peltonen jatkaa.

Nykyään Junior Games -kisoja – sillä nimellä on nyt menty vuodesta 2004 saakka – koordinoi Suomen Paralympiakomitea. Alun perin, kuten tässä historiikissa kuvataan, erityiskoulut järjestivät kisoja itse. Sitten järjestämisvastuun otti silloinen Suomen Invalidien Urheiluliitto (SIU), joka pian otti Näkövammaisten Keskusliiton liikuntatoimen mukaan kisajärjestelyihin.

Suomen Kehitysvammaisten Liikunta ja Urheilu (SKLU) tuli kolmanneksi järjestäjäksi 2000-luvun alkupuolella. Vuonna 2010 SIU, SKLU ja NKL:n liikuntatoimi sekä Elinsiirtoväen Liikuntaliitto ELLI yhdistivät voimansa Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU:ksi, jonka alaisuuteen Junior Games -kisat samalla siirtyivät. Vuoden 2020 alusta alkaen Suomen Paralympiakomitea ja VAU yhdistyivät uudeksi, laajaksi Suomen Paralympiakomitea -nimiseksi järjestöksi.

Erityiskoulut on haluttu pitää mahdollisimman tiivistä mukana kisoihin liittyvässä päätöksenteossa. Kisojen yhteydessä järjestetäänkin aina opettajalaveri, jossa uusia ideoita pyöritellään ja päätöksiä seuraavan vuoden kisoihin tehtävistä muutoksista tehdään.

Oleellinen rooli kisajärjestelyissä on luonnollisesti kisapaikkakuntien yhteistyöoppilaitoksilla. Vuodesta 1991 lähtien kevätkisat on järjestetty aina Kuortaneen Urheiluopistolla ja vuodesta 2004 saakka syyskisat Jyväskylän Hipposhallilla. Kuortaneen Urheiluopiston ja Jyväskylän seudun oppilaitosten opiskelijat ovat vuosien ajan olleet mahdollistamassa kisojen onnistunutta läpiviemistä ja samalla saaneet arvokasta oppia tulevalle uralleen kohtaamisista vammaisten ja tukea tarvitsevien nuorten kanssa.

1980-luku:

Koulut käynnistivät yhteiset kilpailut

6.9.

1984

**Erytyiskoulujen olympialaiset
Eläintarhan kentällä Helsingissä.**

Pohjoismainen vammaisurheilun yhteistyöelin Nord-HIF perustettiin vuonna 1976 ja pian sen puitteissa ryhdyttiin järjestämään myös pohjoismaisia nuorten vammaisurheilukilpailuja. Nämä pohjoismaiset nuorten kisat toimivat roolimallina kotimaisille erityiskoulujen välisille urheilukilpailuille, muistelee pitkän uran Ruskeasuon koululla Helsingissä tehnyt **Kira Durchman**.

Durchman tuli Ruskeasuon koulun – tuttavallisemmin Ruskiksen – palkkalistoille vuonna 1982 ja pohjoismaiset kisat olivat hänelle jo tutut vammaisuintitoiminnassa mukana olemisen kautta.

– Joitain pienempiä koulujen kisoja saattoi olla aiemminkin, mutta ensimmäiset varsinaiset

"Oppilaille oli iso asia, että päästiin kisaamaan oikealle kentälle. Kisoihin tuli heti ammattimaista tuntua."

erityiskoulujen väliset urheilukilpailut olivat Eläintarhan kentällä Helsingissä vuonna 1984. Oppilaille oli iso asia, että päästiin kisaamaan oikealle kentälle. Kisoihin tuli heti ammattimaista tuntua, Durchman sanoo.

Eläintarhan kisat oli juhlavasti nimetty Erityiskoulujen olympialaisiksi. Alkuun kisat olivat yleisurheilukilpailuja ja ne järjestettiin syyskuussa. Vuonna 1986 ohjelmaan otettiin mukaan keväisin käytävät sisäurheilukisat, ensimmäiset järjestettiin Kupittaaan urheiluhallilla Turussa.

Alkuvuosista saakka mukana on ollut erityiskouluja suurimmista suomalaiskaupungeista; Helsingin Ruskiksen lisäksi mm. Hakamaan koulu Turusta, Liisanpuisto Tampereelta, Huhtarinne Jyväskylästä, Lohipato Oulusta, Mäntykangas Kuopiosta ja Uppa Seinäjoelta.

Järjestämisvastuu kiersi koululta toiselle. Silloinen liikuntavammaisten henkilöiden urheilujärjestö,

Suomen Invalidien Urheiluliitto (SIU) kiinnostui luonnollisesti kisatapahtumasta, joka keräsi lapsia ja nuoria eri puolilta Suomea urheilemaan. Vuodesta 1989 alkaen SIU ottikin järjestämisvastuun sekä kevään Nuorisokisoista että syksyn Nuorten yleisurheilukilpailuista.

– Kisat kasvoivat liian isoiksi koulujen itse järjestettäväksi ja SIU katsoi, että olisi kannattavaa ottaa ne järjestettäväkseen, Durchman toteaa.

Siirtyminen SIU:n alaisuuteen oli luontevaa myös siksi, että 80–90-luvuilla nuorisokisojen kytkös pohjoismaisiin kisoihin – joissa SIU:lla oli iso rooli – oli vielä vahva. Kevään 1989 Kuortaneen kisojen kisakutsussa mainitaankin, että ”Nuorisokisoista etsitään lupaavampia nuoria Pohjoismaiden nuorisokisoihin Färsaarille kesä-heinäkuussa!”

Kira Durchman oli mukana Nuorisokisoissa käytännössä koko Ruskeasun koululla vietetyn työuransa ajan. Uinti oli ja on edelleen Durchmanille rakkain laji.

Järjestäjän näkökulma:

Petri Rissanen

Kun Nuorisokisat 1980-luvun lopulla siirtyivät erityiskoulujen hoteista Suomen Invalidien Urheiluliiton alaisuuteen, puhalsivat SIU:ssa muutenkin uudet, nuorekkaammat tuulet.

– Tiedostettiin, että vammaisurheilussa pyörivä porukka rupeaa ikääntymään. SIU oli silloin Invalidiliiton jäsenistön urheilu- ja liikuntatoimintaa järjestävä organisaatio ja myös paikallisissa invalidiyhdistyksissä tuskailtiin, että nuoria ei tullut niihin jäseniksi, muistelee **Petri Rissanen**, joka tuli SIU:hun töihin 1991 oltuaan sitä ennen jo paljon mukana lajileireillä ja kisatapahtumissa.

– Minusta tuli toinen lajipäälliköistä, ja lajit mitä nuorisokisoissa pyöritettiin, taisivat olla yhtä lajia lukuun ottamatta minun vastuulajejani: yleisurheilu, uinti, istumalentopallo. Silloin tavoitteena oli, että lajit hyötyisivät nuorisokisoista, että saataisiin lajitoimintaan urheilijoita myös tulevaisuudessa. Sitä kautta haluttiin myös, että nuorisokisat näyttäisivät oikeilta urheilukisoilta, Rissanen selvittää.

– Nuori Suomi -ajatusmalli oli silloin vahvassa nousussa ja meillä SIU:ssa **Aija Saari** ajoi toimintaamme Nuoren Suomen mukaiseksi. Haluttiin elää samanlaisessa urheilumaailmassa. SIU oli valtakunnallinen urheilujärjestö, joka tekee samanlaisia asioita kuin vammattomien urheilujärjestöt. Totta kai haluttiin tarjota liikunnan riemua yksilötasolla. Vammaisilla nuorilla mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla olivat vähissä silloin yhteiskunnassa.

– Ensimmäiset Nuorisokisat, joita olin organisoimassa oli Pirkkahallissa Tampereella. Fiilis oli hirmuinen. Näki, että nuorille kisat olivat iso

Petri Rissanen on nyttemmin kouluttautunut eräoppaaksi ja palannut vammaisurheilujärjestömaailmaan tekemään Paralympiakomitean Luonto kaikille -esteetömyshanketta.

juttu ja että koulut panostivat niihin älyttömästi. Sinne tultiin plakaatien kanssa ja oli oikeasti huutosakkia. Muistan kenttähaastattelun, kun joku kiersi mikrofonin kanssa ja haastatteli kelauskisan voittajaa, niin ne kommentit olivat huikeita, miten vaikkapa edellisen yön oli jännittänyt. Se oli aika palkitsevaa.

– Ei ehkä itsekään ollut tajunnut, kuinka iso juttu se kisojen järjestäminen oli. Tajusi, että nuoret olivat oikeasti tulossa urheilukisoihin, jännittivät niitä ja elivät sitä nuoren urheilijan tunneskaalaa. Koulujen yhteishenki oli ihan huikea, Rissanen muistelee.

Tunnelma on ollut tiivis Nuorisokisoissa alkuajoista asti.

1990-luku:

Nimet ja järjestämispaikat vaihtuvat, mutta homma etenee

Syyskiset järjestettiin 1990-luvulla seitsemällä eri paikkakunnalla: Tampereella, Kuopiossa, Jyväskylässä, Turussa, Oulussa, Rovaniemellä ja Porissa.

Pohjoismaiset nuorisokisat, jotka toimivat kotimaisten nuorisokisojen esikuvana, olivat avoimet liikunta-, näkö-, kehitys- ja kuulovammaisille nuorille. Kotimaisissa nuorisokisoissa oli kuitenkin alkuvuosina pääasiassa vain liikuntavammaisia urheilijoita.

1990-luvun alkupuolella SIU otti Näkövammaisten Keskusliiton (NKL) liikuntatoimen mukaan nuorisokisojen järjestelyyn. Vuodesta 1993 alkaen yksi kevätkisojen lajeista on ollut näkövammaisten joukkuepallolajilaji maalipallo ja syyskisoissa puolestaan käynnistyivät sokkopingispelit.

Kehitysvammaiset urheilijat tulivat laajamittaisemmin mukaan nuorisokisoihin vasta 2000-luvulla, mutta toki erityiskoulujen kautta oli kehitysvammaisia oppilaita mukana kisaamassa jo 1990-luvun alussa. Kuulovammaisille urheilijoille ei ole ollut omaa luokkaa Junior Games-/nuorisokisojen historiassa, mutta kenties sekin päivä vielä koittaa?

Nuorisokisojen lajivalikoima muotoutui käytännössä sellaiseksi kuin se on tänä päivänäkin jo 90-luvun alussa. Kevätkisoissa oli alun perin lajeina uinti ja vaikeavammaisten 7-ottelu, mutta melko pian palloilulajit tulivat uinnin rinnalle. Moniottelu jäi pois lajivalikoimasta 2000-luvun alkupuolella. Vuonna 1991 mukaan tuli ken-

Syyskiset vietiin parhaimmillaan Rovaniemelle asti vuonna 1997. Osallistujamäärä (56) jäi pitkien etäisyyksien vuoksi aiempia vuosia selvästi pienemmäksi, mutta tunnelmaa riitti pohjoisessakin.

Sokkopingis tuli 1990-luvun puolivälissä syyskisojen lajiohjelmasta yleisurheilulajien rinnalle. Keskellä pöytään nojailee nyttemmin jo edesmennyt Jaakko Tiittanen, joka oli Näkövammaisten Keskusliiton puolelta vahva toimija nuorisokisoissa.

kopallolla pelattava istumalentopallo, vuotta myöhemmin boccia, sitä seuraavana vuonna maalipallo ja vuonna 1994 sähkö. Näistä vain istumalentopallo on sittemmin pudonnut pois lajiohjelmasta.

Syyskisoista ovat olleet vuoden 1984 Eläintarhan kentän kisoista lähtien yleisurheilukisat. Jo 1980-luvun puolella ne siirtyivät hallikisoiksi, mutta yleisurheilulajit monine sovelluksineen ovat säilyneet läpi vuosien. Yleisurheilukisoissa on lajivalikoimassa perinteisten juoksujen, kelausten, hyppyjen ja pituusheittojen lisäksi mm. pyörä- tuolislalomrata ja pallon tarkkuusheitto/-vieritys.

1990-luvun puolivälissä syyskisojen lajivalikoimaan nostettiin sokkopingis. Myös perinteistä pöytätennistä kokeiltiin muutaman vuoden ajan, mutta se ei lopulta jäänyt vakituisiksi lajiksi.

Nuorisokisojen nimi päivittyi Futuuri-nuorisokisoiksi vuodesta 1994 lähtien. Futuuri oli SIU:n

vuonna 1990 käynnistynyt nuoriso-ohjelma ja nuorisokisat haluttiin liittää myös nimellisesti tähän kokonaisuuteen. 1990-luvun lopulla siirryttiin ensin muotoon Futuuri-SM-kisat ja siitä pian SM-nuorisokisoihin. Tässä puolestaan taustalla oli erityiskoulujen toive saada kisoille Suomen mestaruusstatus, jotta kunnat olisivat myönteisempiä jakamaan tukea kouluille kisamatkaa varten.

Kuortaneen urheiluopisto hyvine uintimahdollisuuksineen vakiintui nopeasti kevätkisojen järjestämispaikaksi. Ensimmäisen kerran Kuortaneella oltiin keväällä 1989. Sitten käytiin vielä seuraavana vuonna käntymässä Turussa, mutta vuodesta 1991 lähtien keväisin on kisattu Kuortaneella yhtäjaksoisesti aina kevääseen 2020 saakka, jolloin koronaviruspandemia pakotti peruttamaan kisat. Ajankohtana on vuodesta 1991 saakka ollut huhtikuu ja kisat ovat olleet kaksipäiväiset.

Näkövammaisten Keskusliiton liikuntatoimen tultua mukaan kisajärjestelyihin 1990-luvun alkupuolella otettiin kevätkisojen lajiohjelmaan mukaan näkövammaisten joukkuepallolajia maalipallo. Nuorisokisoissa ei ole koskaan arasteltu soveltamista ja innovointia. Tässä maajoukkuemaalipalloilija Päivi Tolppanen ohjeistaa lajia pyörätuolissa oleville koululaisille.

Syyskisojen osalta on sen sijaan kierretty ympäri Suomea: 1989 Laukaalla, 1990–1992 Tampereella, 1993 Kuopiossa, 1994 Jyväskylässä, 1995 Turussa, 1996 Oulussa, 1997 Rovaniemellä, 1998 Porissa, 1999 Tampereella ja 2000 Kuopiossa.

Syyskisojen järjestämipaikan suhteen on osoitettu myös ilahduttavaa joustavuutta. Tässä ote IT-lehden jutusta Tampereen syyskisoista vuodelta 1992:

”Kuntoutusohjaaja **Aimo Martikainen** (kuopiolaisesta) Mäntykankaan koulusta osallistui kisoihin huoltajana. Hän iloitsi erityisesti siitä, että SIU hoitaa nykyään nuorisokisoja, jotka aikaisemmin olivat vain erityiskoulujen väliset kisat. – Näistä on tullut ihan kunnan kilpailut, hän kuvaili.

Martikainen ehdotti, että kisat voisi välillä järjestää muuallakin kuin Tampereella. – Meille tuottaa hankaluuksia se, että kisoihin on niin pitkä matka, hän perusteli.”

Ja kas vain, Martikaisen toive toteutui. Vuoden 1993 syyskisat järjestettiin Kuopiossa.

Kadonnut kaulahuivi!

Elimellinen osa nuorisokisoja on ollut kisojen päätteeksi palkintojenjaon yhteydessä annettava Paras kannustus -kiertopalkinto, joka myönnetään sille koululle, jolla on ollut kisoissa äänekkäin, värikkäin ja hyvätunnelmaisoin huutosakki.

Kiertopalkinto on pokaali, joka on täynnä karkkia, ja näin ollen erittäin haluttu oppilaiden keskuudessa. Nuorisokisojen alkuvuosina kiertopalkintoon liittyi lisäksi myös pitkä kaulahuivi, jonka voittajakoulu sai omakseen seuraaviin kisoihin saakka, ja siihen mennessä huiviin oli täytyntynyt kutoa metri lisää mittaa.

Valitettavasti tämä perinne on unohtunut, mutta jos jollakin on tietoa kyseisen, ilmeisen pitkäksi ehtineen kaulahuivin kohtalosta, niin pyydämme ilmoittamaan siitä Suomen Paralympiakomiteaan: lauri.jaakkola@paralympia.fi.

1990-luvulla nuorisokisojen maskottina toimi Lennu-hylje, joka oli alun perin valmistettu Järvenpäässä järjestettyjen istumalentopallon EM-kilpailujen maskotiksi. Lennulla on kaulassaan pitkä kaulahuivi, joka oli yksi osa Paras kannustus -kiertopalkintoa.

Silminnäkijän kertomaa: Kuortaneen Nuorisokisat

Ruskeasuon koulun 9-luokan oppilas Jouni kirjasi Invalidiliiton IT-lehdelle tuntojaan kevään 1992 Nuorisokisoista Kuortaneen urheiluopistolta.

Oli kaunis, aurinkoinen, mutta vilpoinen kevät-päivä. Matkamme oli juuri alkamassa. Meidät kaikki pakattiin Ruskeasuon koulun pihalla koulun autoihin, ja niin lähdimme.

Mutta ehkä noin puoli tuntia myöhemmin Hiaces-ta tyhjjeni rengas. Minä ja muutama muu istuttiin Mersussa ja hetkeä myöhemmin kuljettajamme **(Seppo) Loiske** rupesi katsomaan peileihin ja hidastelemaan, mutta ketään ei näkynyt. Viimein ajoimme tien sivuun ja odotimme.

Viimein eteemme pysähtyi auto ja siitä nousi mies, joka tuli kysymään, jos tarvitsisimme apua. Loiske kysyi häneltä: "Oliko näkynyt muita sinisiä autoja, joissa oli pyörätuolilaisen kuva?" Saimme kuulla, että muut olivat jonkin matkaa takanamme, joten lähdimme sinne.

Perillä Toyotasta otettiin pyörä irti, mutta kun vararengasta ruvettiin vaihtamaan, Loiske sammutti auton. Pyörä saatiin paikalleen, Loiske tuli sisään ja käänsi avaimesta.

Se ei vaan käynnistynyt. Herkko, liikan opettajamme ja muutama muu työnsivät sen romun käyntiin. Loppumatka sujui kommelluksitta.

Saavuttuamme Kuortaneelle saimme huoneidemme avaimet. Minä kävin viemässä laukun huoneeseen ja menin syömään. Siellä oli hyviä jauhelihapihvejä, perunoita, salaattia ja paljon muuta. Kaiken kaikkiaan hyvä ateria.

1990-luvulla kevätkisoissa pelattiin istumalentopalloa kenkopallolla.

Ruskeasuon koulu saapui ensimmäisenä Kuortanehalliin. Bocciajengimme alkoi totutella erilaiseen lattiaan. Minä rupesin latautumaan päivän tapahtumaan. Osa meidän istisjengistämme juoksi rataa. Uimarit olivat tulleet katsomaan koko juttua.

Minäkään en osannut pelleillä avajaisia odotellessa. Ympärillä aisti jännitystä ja vakavuutta.

Viimein avajaiset alkoivat. Muistaakseni SIU:n puheenjohtaja piti puheen. Meillä oli päivän eka matsi, jonka voitimme tietenkin.

Me muuten voitimme joka ottelun. Tiukin oli muistaakseni Tamperetta vastaan. Sen voitimme pisteissä 27–24. Tänä vuonna istumalentopallon kiertopalkinto on Ruskeasuon koululla!

Ensimmäisen ottelumme jälkeen oli Ruskis 2:lla ottelunsa. Menimme tietenkin katsomaan ja huutamaan Ruskista.

Muissa otteluissamme nämä pienet, siis osa uimareista, olivat kuulleet, kun me huusimme, niin hekin huusivat meitä.

Loppujen loppuksi Ruskis 1 sai kultaa ja 2 oli hyvänä neljantenä. Bocciasta tuli pronssia, uinnista muutama kulta ja hopea. Kotimatka sujui hitaasti, turvallisesti ja ilman kommelluksia.

Omat tunteet asiasta

Minusta on upeaa, että tällaisia tilaisuuksia järjestetään ja oli kauhean kiva olla mukana. En ole aina ollut Ruskiksella, tulin vasta kuudennelle.

Minut oli sitä ennen vapautettu liikunnasta ja minusta se oli väärin, todella väärin. Tavallisissa kouluissa pitäisi järjestää vammaisille liikuntaa myös. (Muuten, invaliidi ja vammainen ovat tosi rumia sanoja, keksiikö joku parempia?)

Vielä kerran kiitos järjestäjille ja muille kouluille! Annoitte hyvän vastuksen. Onnea seuraavaan kertaan!

Jouni Kääpä

9A, Ruskeasuon koulu
IT-lehdessä 6/1992

Helsinkiläisen Ruskeasuon koulun ja turkulaisen Katariinan koulun oppilaita Kuortaneen kevätkisojen avajaisissa.

Leo-Pekka Tähti on ollut mukana kisaajana ja kannustajana

Viisinkertainen ratakelauksen paralympiakultamitalisti, 100 metrin kelauksen maailmanennätysmies ja Vuoden urheilija Suomessa vuonna 2016 **Leo-Pekka Tähti** on tänä päivänä aloittanut urheilu-uransa Nuorisokisoista 1990-luvun alussa.

– Olin ensimmäinen kerran Nuorisokisoissa. Hyviä muistoja sieltä on totta kai. Siellä olen

saanut ensikosketuksen urheilu-uraani, Tähti muistelee syksyllä 2020.

Vuoden 1993 syyskisoissa Kuopiossa hän pääsi IT-lehden haastatteluunkin – sekin hyvää oppia tulevalle urheilu-uralle:

”Yksi kultamitalisteista oli porilainen Leo-Pekka Tähti, joka voitti oman luokkansa 100 metrin kelauksen. Mitali tuntui hänestä mahtavalta. Leo-

Keihäänheiton paralympiakultamitalisti, keväällä 2020 edesmennyt Mikael Saleva jakamassa palkintoa 10-vuotiaalle Leo-Pekka Tähdelle Kuopion Nuorisokisoissa syksyllä 1993. Porilaisella Tähdellä pyörätuolissaan luonnollisesti Ässien tarrat. Taustalla pitkään nuorisokisajärjestelyissä mukana ollut SIU:n Harri Lindblom.

Pekka on liikunnan monitoimimies, sillä hänen harrastuksiaan ovat muun muassa koripallo, uinti, lentopallo sekä kelaus. Lempilaji on ehkä lentopallo. Leo-Pekka on myös innokas Futuuri-kerholainen.”

Lentopallosta ei lopulta tullut Tähtien leipälajia, mutta kelauksessa ja pyörätuolikoripallossa hän on päässyt melko pitkälle. Sitten Tähti on ollut muutamaan kertaan myös kannustamassa kisaajia urheilijavieraan tehtävässä. SIU Sportti-lehti vuodelta 2005 kertoo:

”Voitko antaa nimmarin? Onks tää sun mielestä

hyvä kelausaika? Mikä on sun oma ennätys? Tuutko mun kans samaan kuvaan? Kysymystulva on melkoinen, kun nuorisokisoihin osallistuneet pääsivät jututtamaan ratakelaa Leo-Pekka Tähteä, joka oli kannustamassa nuoria liikunnan pariin ja nauttimaan kisapäivän suorituksista.”

– Muun muassa **Amanda Kotaja** on aikoinaan bongattu nuorisokisoista myöskin, eli se on erittäin hyvä paikka, mistä voi nykypäivänäkin bongata tulevaisuuden huippu-urheilijoita, Tähti muistutti syksyllä 2020.

Leo-Pekka Tähti puolestaan itse palkintojenjakajana 2000-luvun puolivälissä Junior Games -syyskisoissa. Taustalla edelleen Paralympiakomiteassa Special Olympics -lajipäällikkönä työskentelevä Elina Ahtiainen (o.s. Holopainen).

Elinikäisiä muistoja:

Raisa Herpiö

Turkulainen **Raisa Herpiö** on toiminut pyörätuolianssin parissa vuosikymmenten ajan.

Nuorisokisossa Herpiö pääsi kokeilemaan muitakin lajeja. Hän osallistui kisoihin muutamana vuonna 1990-luvun taitteessa. Liikunnallisessa perheessä kasvaneelle Herpiölle kisat antoivat paljon.

– Meidän koulussa (Katariinan koulu) se oli aina kaikille tosi odotettu tapahtuma. Pääsi kokeilemaan paljon erilaisia lajeja ja kisailemaan toisten kanssa. Minulla on paljon hyviä muistoja kisoista, hän kertoo.

Herpiö kuvailee kisoja ”kasassa pitäneeksi voimaksi”, kun ei pystynyt normaalisti juoksemaan. Kisoissa pääsi aina kilpailemaan muiden kanssa, mikä toi yhteenkuuluvuuden tunteen. Hän korostaa nuorisokisojen avanneen monien silmiä.

– Muistan, että silloiset koululaiset saattoivat ajatella, että ei pysty harrastamaan liikuntaa, jos on vaikkapa pyörätuolissa. Kisat avarsivat ajatusmaailmaa. Kyllähän liikunta kuuluu yhtä lailla kaikille, Herpiö muistelee.

Kisamuistoista yksi nousee Herpiön mielessä aina päällimmäiseksi. Se tapahtui aikanaan Kuortaneella kelauskisan alkaessa.

– Kovaäänisistä kuulutettiin, että seuraavaksi kelauspaikalle Risa Hyypiö. Pitkään mietittiin

yhdessä, että ketä se oikein tarkoittaa. Kuka antaa lapselleen nimeksi Risa Hyypiö? Jossain vaiheessa tajuttiin, että se olen minä, nimi oli vaan kirjoitettu aivan väärin. Tämän tapauksen muistavat varmaan kaikki, Herpiö naureskelee.

– Joku sanoi, että olisi itse suuttunut tuollaisessa tilanteessa. Mutta eihän tuosta voi suuttua, jos joku menee sanomaan nimen noin pieleen ja siitä tulee tuollainen juttu!

Niin koululaisena kuin vielä nykyäänkin Herpiön elämä on pyörinyt pitkälti pyörätuolianssin ympärillä. Kun kilpatanssi aikanaan rantautui Suomeen, hän oli alusta asti mukana. Tanssiparin vetäytyminen katkaisi kilpailemisen ennen vuosituhannen vaihdetta, mutta harrastus on pysynyt senkin jälkeen isosti mukana.

Herpiö kertoo tehneensä tanssin parissa ”kaikkea mahdollista, ja vähän mahdotontakin”. Tänäkin päivänä arki on tanssintäyteistä, monessa eri muodossa.

– Nykyisin esimerkiksi sovellan muille tansseja. Muun muassa vanhojen tansseja olen opettanut pyörätuoleilla tanssittavaksi. Muutenkin olen opettanut erilaisissa yhteyksissä. Paljon menee aikaa sen parissa, mutta kyllä se antaa ihan valtavasti.

Aittoa riemua Kuortaneen kevätkisoista.

2000-luku: Kilpailla vai osallistua?

138

**Vuonna 2007 Kuortaneella tehtiin
kevätkisojen osallistujaennätys.**

Uuden vuosituhannen alussa syyskisojen järjestämispaikaksi vakiintui Jyväskylän Hipposhalli sen jälkeen, kun vielä alkuvuosina oli ehditty hieman kierrellä: 2001 Jyväskylässä, 2002 Vaasassa ja 2003 Tampereella.

Syksystä 2004 lähtien kisat on pidetty aina Hipposhallilla. Syksyllä 2004 kisojen nimeksi myös vaihtui nykyinen Junior Games ja Suomen Kehitysvammaisten Liikunta ja Urheilu (SKLU) tuli mukaan kisajärjestäjäksi SIU:n ja NKL:n liikunta-toimen rinnalle.

Nimenvaihdokseen SM-nuorisokisoista Junior Games -kisoiksi liittyi eräänlainen ideologinen täyskäänös aiempaan verrattuna. Silloisen Nuoren Suomen tuoreiden kilpailutoiminnan-suosittelun mukaan alle 14-vuotiaille ei tullut järjestää SM-kilpailuja ja muutenkin pyrittiin pienentämään ulkoa asetettuja suorituspaineita ja menestymisen vaatimuksia lasten urheilussa. Näin ollen Junior Games -kisoissa luovuttiin alle

Tulevalla jousiammunnan paralympiakultamitalistilla Jere Forsbergilla oli vaikeuksia hyväksyä Junior Games -kisojen Nuori Suomi -mallia.

13-vuotiaiden sarjojen kilpailijoiden asettamisesta paremmuusjärjestykseen ja osallistujille jaettiin vain osallistumismitalit.

Tämä ei ollut kaikkien mieleen. Muun muassa jousiammunnasta paralympiakultaa kahdeksan vuotta myöhemmin voittanut **Jere Forsberg** olisi halunnut kovasti kilpailla. SIU Sportti -lehti raportoi:

Junior Games -kisojen historiassa on ollut paljon nimekkäitä urheilijavieraita. Kuortaneella Etelä-Pohjanmaalla erityisesti keihäänheittäjät ovat olleet vakiovieraita: Tapio Korjus, Tero Pitkämäki ja kuvassa avajaispuhetta pitävä Mikaela Ingberg.

"Palkitsemisuudistusta oli valmisteltu huolella yhteistyössä erityiskoulujen liikuntavastaavien kanssa. Kaikille tieto ei kuitenkaan ollut mennyt perille. Kiperimmin muutos kouraisi sellaisia yksittäisiä kilpailijoita, jotka ovat ehtineet tottua vanhaan järjestelmään, jossa kaikissa ikäluokissa kolme parasta palkitaan mitalein.

Paras kannustus -palkinto karkkeineen on innoittanut vuosien saatossa koululaisia luoviin ratkaisuihin, joista nämä rapuasut ovat varsin mainio esimerkki.

Kymmenvuotiaalle Jerelle kisat olivat jo kolmannet. Hän oli ottanut vapaata koulustaan ja reissannut Jyväskylään mitalit mielessä.

– Tulihan tämä aikamoisena yllätyksenä. Viime vuonna poika palasi kouluunsa mitalit kaulassa ja nyt koko oma koululuokka kotipaikkakunnalla odottaa samaa. Saa nähdä jaksako poika käydä kisoissa vielä kolmena vuonna, ennen kuin pääsee tosissaan kilpailemaan mitaleista, totesi Jeren isä."

Forsberg itse muisteli tapahtunutta Vammaisurheilu & -liikunta -lehdessä vuonna 2013:

"Ei se sitten enää napannut. Mitaleista pitää joutua taistelemaan. Junior Games -kisat loppuivat kohdaltani kuin seinään, Forsberg avasi."

Forsberg kuitenkin löysi oman tiensä urheilun pariin ja toi kultamitalin Lontoon paralympiaisten jousiammunnasta vuonna 2012. Junior Games -kisoissakin on 2010-luvulla siirrytty järjestelmään, jossa kilpailijat voivat itse valita osallistuvatko harraste- vai kilpasarjaan iästä riippumatta.

Kisojen lajikirjo on muuttunut 2000-luvulla enää hyvin maltillisesti. Vuonna 2000 kevätkisojen ohjelmaan tuli puhallustikka. Vuonna 2011 kevätkisoihin otettiin uutena lajina keilailu. Vaikeavammaisten moniottelu tippui pois kevätkisojen ohjelmasta 2000-luvun puolivälissä.

Tärkeä alkusysäys uralle: Amanda Kotaja

Yksi Junior Games -historian hienommista tempauksista nähtiin syyskisoissa 2003 Tampereella, kun vampulalaisen Sallilan koulun koko toinen luokka saapui kisoihin kannustamaan luokan oppilasta **Amanda Kotajaa**. Näin kertoi SIU Sportti -lehti:

”Yksi ensikertalaisista oli 8-vuotias Amanda Kotaja, joka säteili ensimmäisissä nuorisokisoissaan Vampulan Urheilijoilta lainatussa verryttelypuvussa.

– Amandan opettaja **Outi Kontio** keksi, että koko Amandan luokka voisi tulla kannustamaan Amanda. Mahtava juttu! Amanda on pienellä kahden tuhannen asukkaan paikkakunnalla niin

yksin erilainen, että hän ei ole koskaan päässyt kisaamaan vertaistensa kesken, kertoi Amandan äiti **Tuuli Kotaja**.

Outi Kontio, joka on edelleen töissä Sallilan koululla, muistaa hyvin tuon syksyisen päivän Tampereen Pirkkahallissa. Kokonaan itselleen hän ei kuitenkaan halua kunniaa ideasta ottaa.

– Luokassa oli lisäksi tuolloin koulunkäynninohjaaja **Anitta Hänninen**, ja yhdessä Amandan kanssa he olivat hyvä kaksikko. Meille molemmille Anittan kanssa oli selvää, että jos vain kuljetusrahoitus järjestyy, niin ilman muuta lähdetään Amanda kannustamaan. Onneksi järjestyi, meillä kaikilla oli hieno päivä Pirkkahallissa, Kontio muistelee.

Amanda Kotaja (vasemmalla) ohjeistamassa nuorta polvea ratakelauksen saloihin.

Amanda Kotaja luokkatovereidensa kanssa Tampereen syyskisoissa 2003.

– Amanda oli jo silloin iloinen, sisukas ja fiksu pikkukoululainen. Amandan lisäksi yhteistyö hänen perheensä kanssa sujui hienosti, kiitos vanhempien kannustavan roolin. Erityisesti pidimme koko perheessä hienona piirteenä sitä, että Amandalle ei haluttu minkäänlaista erityisasemaa tai helpotuksia, vaan hän oli yksi oppilas muiden joukossa, Kontio sanoo.

Amandasta on sittemmin tullut ratakelauksen moninkertainen maailmanmestari ja ehtipä hänellä jonkin aikaa olla hallussaan 100 metrin ratakelauksen maailmanennätyskin. Nykyään

Helsingissä asuva vampulalainen muistaa Tampereen kisareissun hyvin.

– Olin tosi iloinen ja ylpeä, että koko luokka oli kannustamassa juuri minua. Kisoissa oli paljon kokonaisia erityiskouluja ja -luokkia kilpailemassa, mutta minä olin koko kouluni ainoa oppilas, jolla oli liikuntavamma ja sitä kautta ainoa lapsi meidän koulusta, joka sai osallistua kilpailuihin. Oli hienoa, että silti saimme koko luokka osallistua yhdessä tapahtumaan ja kokea sen yhdessä, Amanda toteaa.

2010-luku: Vakiintumisen aikaa

389

**Junior Games -syyskisojen
osallistajaennätys tehtiin vuonna 2011.**

2010-luku oli Junior Games -instituution osalta tasaista seilaamista ilman suuria muutoksia. Nimi säilyi, järjestämipaikat Kuortane ja Jyväskylä pysyivät samana eikä lajivalikoimaakaan rukattu.

Kisojen logo sentään päivitettiin vuonna 2016 pitkään palvelleesta sammakkologosta nykyiseen, tämänkin opuksen kannesta löytyvään siniseen logoon. Aiemmin logossa olleen sammakon nimi muuten oli Sakke. Se valittiin 2000-luvun alussa nimikilpailun kautta.

2010-luvun loppua kohden kisojen osallistujamäärät alkoivat jonkin verran laskea vuosikym-

Kaj Kunnas ja Oona Tolppanen sukulaviestin tiimellyksessä Junior Games -syyskisoissa Jyväskylän Hippohallilla marraskuussa 2015.

Junior Games -kisojen salibandyturnauksessa on erikseen kävelevien sarja ja sekasarja. Sekasarjassa voivat pelata pyörätuolin ja sähköpyörätuolin käyttäjät sekä kävelevät liikuntavammaiset lapset ja nuoret.

menen alun huippuvuosista. Tähän merkittävin tekijä on ollut se, että erityiskoulujen rahat ovat olleet tiukassa, eikä kisareissulle joko olla päästy lainkaan tai ainakin mukaan on päässyt aiempaa pienempi määrä oppilaita. Toisaalta kisajärjestäjät eivät ole onnistuneet tavoittamaan normaaliopetuksessa mukana olevia vammaisia ja tukea tarvitsevia oppilaita riittävän hyvin.

Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU:n synnyn myötä Junior Games -kisat aukenivat myös elinsiirron saaneille lapsille, mutta ainakaan vielä ensimmäisen vuosikymmenen aikana heitä ei ole kisoihin mukaan saatu. Jo pitkään kisoissa on olleet avoimet luokat, joiden myötä esim. autismin kirjon oppilaita on ollut mukana runsaasti.

Yksi Junior Games -historian kohokohdista oli vuoden 2015 syyskisat ja niitä edeltänyt Jukolatiimi-hyväntekeväisyysprojekti. Jukolatiimi oli kesällä 2015 Paimiossa suunnistuksen Jukolan viestiin osallistunut julkisjoukkue, johon kuuluivat mm. televisiopersoona **Kaj Kunnas**, fitnessurheilija **Oona Tolppanen** ja joukkueen valmentajana toiminut huippusuunnistaja **Minna Kauppi**.

Jukolatiimi keräsi suunnistustempauksellaan Junior Games -kisojen hyväksi peräti 20 000 euroa. Osa joukkueen jäsenistä halusi tulla Jyväskylän syyskisoihin kokemaan paikan päälle, millaiseen tapahtumaan tuli rahoja kerättyä.

Seppo Loiske on ollut vakiokasvo nuorisokisojen uima-altaalla alkuajoista saakka. Loiske järjestää rautaisella ammattitaidolla ja rutiinilla kevätkisojen uintikilpailut. Hänellä oli pitkään myös nimeään kantava Loiskutellenuintileiri Kuortaneella

– Koska itse tiedän, miten mahtavia filiksä urheilu voi tuoda, oli hienoa luoda tiimimme avulla mahdollisuuksia niille lapsille, joilla ne ovat varmasti rajallisemmat, Kauppi sanoi.

Jukolatiimiläisten lisäksi syyskisoihin saapui jyvaskyläläisiä urheilusuuruuksia, kuten yhdistetyn olympiavoittaja **Samppa Lajunen**, korkeushyppääjä **Osku Torro** ja jalkapalloilija **Eero Markkanen**. Lisäksi mukana oli Happeen miesten salibandyjoukkueen ja JYPin miesten jääkiekkjoukkueen pelaajia. He osallistuivat Junior Games -kisoissa julkissukulaviestiin, jossa ensimmäinen osuus suoritettiin juosten, kaksi seuraavaa pyörätuolilla kelaten ja viimeinen osuus silmät peitettynä opasjuoksijan avustuksella.

– Aika hyvin meni omasta mielestäni. Taisin lähteä osuudelleni ykkösenä ja tulin vaihtoon ykkösenä, totesi kelausosuudella urakoinut, aikoinaan Real Madridissakin ollut Eero Markkanen.

– En ollut aiemmin kelannut pyörätuolilla. Kynärsauvat ovat sen sijaan tulleet tutuksi loukkaantumisten myötä, hän jatkoi.

– Mahtava kokemus tämä on ollut. On hienoa nähdä tällaiset kisat ja kokea tämä tunnelma, Markkanen totesi.

JUKOLA

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

Opiskelijoiden korvaamaton rooli

Kun puhutaan parhaimmillaan satojen osallistujien urheilukilpailuista, tarvitaan myös aikamoinen joukko toimitsijoita, tuomareita, tilastonikkareita ja yleisavustajia, jotta homma saadaan vietyä kunnialla läpi. Yksi tärkeimmistä tehtävistä Junior Games -kisoissa lankeaakin opiskelijoiden harteille.

Jyväskylässä mukana on pääasiassa liikunta- ja kuntoutusalan opiskelijoita useammasta oppilaitoksesta. Isoimmassa roolissa ovat Jyväskylän yliopiston liikuntatieteiden opiskelijat, joita esimerkiksi soveltavan liikunnan lehtori **Terhi Huovinen** on pitkään taidolla ja rakkaudella kaitsenut. Terhin äidillä **Pirjo Huovisella** puoles-

taan on ollut merkittävä rooli Jyväskylän kisojen historiassa kaupungin erityisliikunnanohjaajan tehtävässä.

Kuortaneella kisojen onnistuneesta läpiviennistä vastasi kolmen vuosikymmenen ajan urheilupuiston liikunnanohjaajaopiskelijoiden opettaja **Kristiina Hotti**. Kuortaneen opiskelijat valmistuvat liikuntaneuvojiksi ja osa heistä saattaa päätyä esimerkiksi liikunnanopettajaksi. Siinä työssä Junior Games -kisoista saatu oppi on isoksi avuksi, antaa ymmärrystä siitä, että kaikkien oppilaiden on mahdollista osallistua liikuntaan.

– Yksi oppilaskommentti oli taannoin kisojen

Kristiina Hotti (oikealla) on ollut Kuortaneen kevätkisoissa mukana 1990-luvun alusta saakka. Tässä keskustelukumppanina Uimaliiton Kati Kauhanen.

Sisarukset Matias (14) ja Milla (21) Majjala osallistuivat Junior Games -kevätkisoihin huhtikuussa 2019.

jälkeen, että "käsittämätöntä kuinka kaveri, joka ei liikkunut omin avuin, ui altaassa kuin kala". Se kuvastaa parhaimmillaan, miten katsantokanta voi avartua yhden kisatapahtuman johdosta, Hotti kertoi.

Vuoden 2019 kevätkisoihin opiskelijan roolissa osallistuneelle alavutelaiselle **Milla Majjalalle** Junior Games -kisoissa mukana ololla oli erityinen merkitys. Yksi kisoihin osallistuvista oppilaista oli nimittäin hänen pikkuveljensä **Santtu**.

Milla oli kisoissa muun muassa salibandyturnauksen tuomarina, mikä olikin hänen taustallaan sopiva homma.

– Pelaan salibandya, ja aiemmin olen pelannut jääkiekkoa. Toimin myös jääkiekkotuomarina, Milla totesi.

Myös Kirkkomännikön koulua Alavudella käynyt Santtu on urheilullinen tyyppi.

– Käyn aika usein uimassa ja pelaan sähköä. Joskus käyn myös luistelemassa, Santtu sanoi ja lisäsi odottavansa jo innolla seuraavan vuoden kisoja (jotka koronaviruspandemia valitettavasti lopulta perui).

Milla ei sen sijaan enää toista kertaa Junior Games -kisojen toimitsijaksi olisi päässyt, sillä tehtävät siirtyvät aina uudelle opiskelijasukupolvelle.

– Mutta olen ensi vuonna sitten mukana Santun kannustajana ja valmentajana, Milla lupasi.

Joukkue kuin yhtä perhettä

Harvemmin on palloilulajien historiassa todistettu tilannetta, jossa saman joukkueen kaikki pelaajat ovat veljeksiä keskenään. Kevään 2016 Kuortaneen Junior Games -kisojen maalipallossa yhden joukkueen muodostivat helsinkiläiset **Tulisalon** veljekset **Jaakko** (tuolloin 13), **Lauri** (11) ja **Paavo** (9).

– Olimme aiemmin harjoitelleet maalipalloa yhdessä, mutta emme pelanneet ennen tätä, Paavo kertoi.

Junior Games -kisojen vanhimmat osallistujat ovat 18-vuotiaita, joten nuori veljeskolmikko joutui koville Kuortaneen Urheiluopiston palloiluhallin parketilla.

– Ihan hyvin on mennyt, mutta vastustajat ovat olleet liian isoja ja voimakkaita, Lauri totesi.

– Ja joillain vastustajilla on ollut taktiikkana tähdätä heitot kaikista pienintä päin, Paavo lisäsi tarkoittaen itseään.

Maalipallo kuitenkin maistuu herttoniemeläis-veljeksille. Etenkin Jaakko ja Lauri ovat ehtineet tutustua lajiin useasti.

– Kyllä maalipallo voisi olla harrastukseni, mutta uinti on päälajini, Jaakko sanoi.

Tulisalon veljekset venyttävät itsensä pallon tielle.

Paavo Tulisalo tuulettaa syntynyttä maalia.

Ympyrä sulkeutuu: Henry Manni

Henry Mannin urheilu-ura jatkuu vielä pitkään, mutta urheilemisen ohessa hän tekee puolipäiväisenä työtä Suomen Paralympiakomiteassa ja on sitä kautta päässyt itse järjestämään Junior Games -kisoja.

– **Leo-Pekka Tähti** oli aikanaan jakamassa nimmareita Junior Games -kisoissa Ateenan paralympiakulttuensa jälkeen. Ujona pikkupoikana kävin silloin ottamassa Lepen nimmarin pahvisen leipälautasen pohjaan. Se oli vuosikausia huoneeni seinällä, ja oli silloin tosi iso juttu. 12 vuotta myöhemmin pääsin Rion paralympiapronssin jälkeen itse jakamaan JG-kisoihin nimmareita. Ympyrä tietyllä tavalla sulkeutui.

Näin kertoo vuonna 2016 paralympiapronssia ratakelauksessa voittanut **Henry Manni**. Hän muistelee lämmöllä lapsuuden antoisia Junior Games -aikoja. Idolien näkemisen lisäksi oli mieluista päästä itse ottamaan toisista mittaa, ja kisaamaan tosissaan kuka saa eniten mitaleja. Samalla Manni muistelee lämmöllä kisojen hyvää henkeä.

– Erityisesti yön yli vietetyt reissut Kuortaneella kanssakilpailijoiden seurassa on jäänyt mieleen. Ja se, että pääsi niin useita eri lajeja kokeilemaan oli mahtavaa.

Manni pitää Junior Games -kisoja merkityksellisenä lapsille ja nuorille. Hän muistelee, kuinka aikanaan Leo-Pekka Tähten näkeminen kisoissa innosti pientä Henkkaa urheilemaan. Yksittäisistä hetkistä löytyy niin herkullisia kuin katkeria muistoja.

– Huutosakkipokaali oli iso juttu. Huudettiin, että kuka saa pokaalin, joka on täynnä karkkia. Oli aina iso yritys saada se omalle joukkueelle!

Etevän nuoren urheilijan vippaskonstit eivät aina menneet läpi.

– Kuortaneella pelattiin sählyä, niin ajattelin pelata koko ajan pyörätuolilla keulien. Tuomari tuli sanomaan, että se on epäurheilijamaista ja kielsi keulimisen. Olen vähän katkera siitä edelleen, Manni muistelee pilke silmäkulmassa.

